

Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lagändringar för att det enhetliga patentsystemet ska fungera på ett tillfredsställande sätt och öka rättssäkerheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om immaterialrättsliga frågor. Motionsyrkandena handlar om åtgärder för att stärka företagens hantering av immateriella tillgångar, patentskydd, upphovsrätt, privatkopieringsersättning, följerrätt och det civilrättsliga sanktionsdirektivet. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete och tidigare ställningstaganden.

I betänkandet finns en reservation (M, C, L, KD)

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:124 Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet.

16 motionsyrkanden om olika immaterialrättsliga frågor från den allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	7
Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet	7
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande.....	8
Åtgärder för att stärka företagens hantering av immateriella tillgångar.....	9
Motionen.....	9
Vissa kompletterande uppgifter	9
Utskottets ställningstagande.....	10
Patentskydd och åtgärder för att värna patent.....	11
Motionerna.....	11
Vissa kompletterande uppgifter	12
Utskottets ställningstagande.....	14
Åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten	15
Motionerna.....	15
Vissa kompletterande uppgifter	16
Utskottets ställningstagande.....	19
Privatkopieringsersättning	20
Motionerna.....	20
Vissa kompletterande uppgifter	21
Utskottets ställningstagande.....	22
Följerätt	22
Motionen.....	22
Vissa kompletterande uppgifter	22
Utskottets ställningstagande.....	23
Det civilrättsliga sanktionsdirektivet	23
Motionen.....	24
Vissa kompletterande uppgifter	24
Utskottets ställningstagande.....	25
Reservation	26
Åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten, punkt 4 (M, C, L, KD) ...	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	28
Propositionen	28
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	28
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i patentlagen (1967:837),
 2. lag om ändring i lagen (2014:434) om ändring i patentlagen (1967:837),
 3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:124 punkterna 1–3.

2. **Åtgärder för att stärka företagens hantering av immateriella tillgångar**

Riksdagen avslår motion

2015/16:1189 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 7.

3. **Patentskydd och åtgärder för att värna patent**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:565 av Hillevi Larsson (S),
2015/16:640 av Olle Thorell m.fl. (S),
2015/16:704 av Lotta Finstorp (M) och
2015/16:1491 av Andreas Norlén m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

4. **Åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1181 av Eva Lohman och Cecilia Magnusson (båda M),
2015/16:2437 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C),
2015/16:2453 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 och
2015/16:2455 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation (M, C, L, KD)

5. **Privatkopieringsersättning**

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:977 av Jan R Andersson (M) och
2015/16:1245 av Christian Holm Barenfeld och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M).

6. **Följerätt**

Riksdagen avslår motion

2015/16:1136 av Niclas Malmberg (MP) yrkandena 1–3.

7. **Det civilrättsliga sanktionsdirektivet**

Riksdagen avslår motion

2015/16:2872 av Markus Wiechel (SD).

Stockholm den 12 maj 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Said Abdu (L), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S), Jörgen Warborn (M) och Elisabet Knutsson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:124 Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även 16 motionsyrkanden om olika immaterialrättsliga frågor från den allmänna motionstiden 2015/16. Under beredningen av detta betänkande höll utskottet den 28 april 2016 en offentlig utfrågning om piratkopiering och andra rättighetsintrång på den digitala marknaden. Vid utfrågningen talade representanter för olika myndigheter och organisationer som berörs av piratkopiering och andra immaterialrättsintrång. Under utfrågningen talade även justitie- och migrationsminister Morgan Johansson och chefen för EU-kommissionens Stockholmskontor Katarina Areskoug. Syftet med utfrågningen var att dela kunskap och fördjupa riksdagsledamöternas kunskaper på området.

Under riksmötet har Folkpartiet liberalerna (FP) bytt namn till Liberalerna (L).

Bakgrund

Som ett resultat av ett fördjupat samarbete mellan 26 EU-medlemsstater kommer ett enhetligt patentskydd i EU att införas. Samtidigt inrättas en enhetlig patentdomstol. Detta förväntas ske under 2017.

I oktober 2012 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå de författningsändringar som behövs till följd av införandet av det enhetliga patentsystemet (dir. 2012:99). Utredningen antog namnet Patentlagsutredningen (Ju 2012:12). I uppdraget ingick att ta ställning till vilka åtaganden som följer av förordning (EU) nr 1257/2012 om ett enhetligt patentskydd och förordning (EU) nr 1260/2012 om det enhetliga patentskyddets översättningsarrangemang samt vad som krävs för en svensk ratifikation av avtalet om en enhetlig patentdomstol (domstolsavtalet). Uppdraget redovisades i delbetänkandet Patentlagen och det enhetliga europeiska patentsystemet (SOU 2013:48).

Enligt de ursprungliga direktiven skulle utredaren också göra en redaktionell och språklig översyn av patentlagen (1967:837) och patentkungörelsen (1967:838) och redovisa resultatet senast den 3 juni 2014.

Vid remissbehandlingen av delbetänkandet och i samband med det parallella genomförandet på europeisk nivå väcktes dock frågor om ytterligare anpassning av svensk rätt till det enhetliga patentsystemet. Genom tilläggsdirektiv i maj 2014 (dir. 2014:67) fick utredaren därför i uppdrag att ta

ställning till om det finns behov av ytterligare anpassning. Utredningstiden förlängdes.

I april 2015 lämnade utredaren ett separat förslag på ytterligare anpassningar inom ramen för slutbetänkandet Ny patentlag (SOU 2015:41). Förslaget behandlas i den aktuella propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen anges inledningsvis att innehavaren av ett europeiskt patent i dag måste validera och upprätthålla patentet i varje land för sig, och möts då av varierande nationella krav på översättning och avgiftsbetalning. Dessutom kan en tvist om ett europeiskt patent prövas av domstolar i olika länder, med risk för olika utgångar i det enskilda fallet och skiftande rättspraxis. Detta upplevs ofta som dyrt, komplicerat och rättsosäkert.

Med den frist för validering av patent som gäller i dag kan en begäran om att ett europeiskt patent ska få enhetlig verkan komma att avslås efter den fristens utgång. Patentinnehavaren riskerar då att förlora ett i övrigt giltigt patent. Därför föreslår regeringen i propositionen att fristen för validering i dessa fall skjuts fram. I propositionen föreslås även att en tilltalad i ett brottmål om patentintrång får invända att patentet är ogiltigt utan att väcka talan. Dessutom föreslås nya bestämmelser om sekretess hos Justitiekanslern och domstolar för fall när skadestånd krävs för fel som begåtts av den enhetliga patentdomstolen. Förslagen syftar till att öka rättssäkerheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottets överväganden

Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar för att det enhetliga patentsystemet ska fungera på ett tillfredsställande sätt och öka rättssäkerheten.

Propositionen

I propositionen anges inledningsvis att innehavaren av ett europeiskt patent i dag måste validera och upprätthålla patentet i varje land för sig, och möts då av varierande nationella krav på översättning och avgiftsbetalning. Dessutom kan en tvist om ett europeiskt patent prövas av domstolar i olika länder, med risk för olika utgångar i det enskilda fallet och skiftande rättspraxis. Detta upplevs ofta som dyrt, komplicerat och rättsosäkert.

Vidare uppges att när det enhetliga patentskyddet införs kan en sökande i ett enda förfarande få och upprätthålla ett europeiskt patent med verkan i nästan hela EU. Samtidigt inrättas en enhetlig patentdomstol för tvister om europeiska patent. Följden blir enligt propositionen kostnadsbesparingar, mindre byråkrati och ökad rättssäkerhet för användare.

De lagändringar som föreslås i propositionen kompletterar den anpassning av svensk rätt till det enhetliga patentsystemet som antogs av riksdagen 2014 (prop. 2013/14:89, bet. 2013/14:NU21). Systemet som sådant är ett resultat av EU-rättsakter och ett mellanstatligt avtal. Regeringen lämnar i propositionen förslag som syftar till att det enhetliga patentsystemet ska fungera på ett tillfredsställande sätt och att öka rättssäkerheten ytterligare.

I propositionen anges att möjligheten att ge ett europeiskt patent verkan i varje land för sig finns kvar. I Sverige uppkommer patentskyddet genom att en översättning lämnas in till Patent- och registreringsverket (PRV) och att en avgift betalas där för offentliggörandet (validering). När det enhetliga patentskyddet införs kan innehavaren av ett meddelat europeiskt patent välja mellan att begära enhetlig verkan hos det europeiska patentverket (EPO) och att validera patentet vid nationella patentverk, t.ex. PRV. Om en patenthavare skulle göra båda delarna och patentet får enhetlig verkan, är eventuella valideringsåtgärder i Sverige utan verkan. Ett beslut från EPO att avslå en begäran kan överklagas i två instanser, till den enhetliga patentdomstolens förstainstans och överinstans. Även om varje instans ska handlägga frågan om enhetlig verkan skyndsamt, kan det i ett enskilt fall komma att dröja innan patenthavaren har ett slutligt beslut. Samtidigt löper valideringsfristen ut bara två månader efter fristen för att begära enhetlig verkan, och den första årsavgiften kan komma att förfalla till betalning ännu tidigare. Det finns

därmed en risk för att en begäran om enhetlig verkan avslås först efter det att kritiska tidpunkter i Sverige passerats. Med en oförändrad svensk reglering skulle den som får avslag på sin begäran om enhetlig verkan i värsta fall helt kunna förlora möjligheten att få skydd i Sverige för ett i övrigt giltigt patent. Därför föreslås i propositionen att fristen för validering i dessa fall skjuts fram.

Vidare anføres i propositionen att det enligt patentlagen (1967:837) i mål om patentintrång gäller att om den mot vilken talan förs gör gällande att patentet är ogiltigt, får frågan om ogiltighet prövas bara sedan talan om detta väckts. Enligt avtalet om en enhetlig patentdomstol är den enhetliga patentdomstolen i princip ensam behörig att handlägga tvister om europeiska patent. Avtalet reglerar dock inte straff och förverkande som en följd av patentintrång i sådana patent. I propositionen föreslås därför att en tilltalad i ett brottmål om patentintrång får invända att patentet är ogiltigt utan att väcka talan.

Dessutom föreslås nya bestämmelser om att sekretess ska gälla hos Justitiekanslern och domstolar för uppgifter om affärs- eller driftsförhållanden som dessa tar emot eller hämtar in i samband med att ett skadeståndskrav riktas mot Sverige, om det kan antas att den som uppgiften rör lider skada om uppgiften röjs.

Avsikten är att lagändringarna ska träda i kraft samtidigt som det enhetliga patentsystemet blir tillämpligt i Sverige (vilket sammanfaller med tillämpligheten på europeisk nivå eftersom Sverige ratificerade som tredje stat). Eftersom det inte nu går att avgöra tidpunkten för detta föreslår regeringen att lagändringarna ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet vid flera tidigare tillfällen har framfört ser utskottet positivt på införandet av det enhetliga patentsystemet. Det kommer enligt utskottets bedömning att leda till kostnadsbesparingar, mindre byråkrati och ökad rättssäkerhet för användarna. Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag för att det enhetliga patentsystemet ska fungera på ett tillfredsställande sätt och öka rättssäkerheten.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens proposition.

Åtgärder för att stärka företagens hantering av immateriella tillgångar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge Patent- och registreringsverket och Verket för innovationssystem ett fortsatt uppdrag om ett förbättrat statligt stöd till företag för hantering av immateriella tillgångar. Utskottet hänvisar till att ett sådant uppdrag nyligen har ålagts de berörda myndigheterna.

Motionen

Lars Hjälmered m.fl. framför i motion 2015/16:1189 (M, C, FP, KD) att en väl fungerande immaterialrätt är en nödvändig faktor för att stimulera forskning och uppmuntra till innovationsverksamhet, produktutveckling och kulturellt skapande. Vidare anføres att Patent- och registreringsverket (PRV) och Verket för innovationssystem (Vinnova) under alliansregeringen fick i uppdrag att göra insatser för att öka små och medelstora företags konkurrenskraft genom ett förbättrat offentligt stöd för hanteringen av immateriella tillgångar. Detta arbete bör enligt motionen löpa vidare genom ett fortsatt uppdrag till PRV och Vinnova (yrkande 7).

Vissa kompletterande uppgifter

Den 17 mars 2016 beslutade regeringen att ge PRV och Vinnova i uppdrag att göra insatser för att utveckla kunskapen om och förståelsen för immateriella tillgångar hos offentliga aktörer, näringsliv och allmänhet (N2016/02167/IF). Uppdraget ska skapa förbättrade förutsättningar att hantera immateriella tillgångar som en del i affärs-, forsknings- och utvecklingsstrategier. Regeringen anger i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 24) att 20 miljoner kronor per år avsätts 2016–2019 för detta ändamål.

PRV:s informationsspridande och kunskapshöjande insatser 2016–2019 ska enligt uppdraget särskilt belysa immaterialrättens och de immateriella tillgångarnas betydelse för värdeskapande och konkurrenskraft kopplat till regeringens fokusområden export, öppen innovation, digitalisering, upphandling och tillämpad forskning. Uppdraget ska ske i dialog och erfarenhetsutbyte med professionella aktörer inom immaterialrättsområdet: näringslivet, det offentliga innovationssystemet och lärosäten med tillhörande innovationskontor.

Satsningen ska stödja utvecklingen av den marknadskompletterande roll som det offentliga stödsystemet har inom rådgivning och finansiering. Även informationsinsatser som stärker allmänhetens förståelse för immaterialrätten och dess innebörd och principer ska genomföras.

PRV ska också göra en kartläggning av hur utbredd problemet med upphovsrättsintrång i den digitala miljön är. Med den som grund ska lämpliga informations- och kunskapssatsningar riktade mot allmänheten genomföras för att värna upphovsrätten, minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön och öka intresset för att ta del av upphovsrättsligt skyddat material genom lagliga alternativ.

Vinnova ska vidare enligt uppdraget bidra till att stärka kunskapsutvecklingen om sambandet mellan immateriella tillgångar, innovation och ekonomisk tillväxt samt användningen av patentinformation som strategiskt verktyg. En forskningsöversikt ska också tas fram för att identifiera områden för utlysningar. Vinnova ska också förstärka det ekonomiska stödet till företag som arbetar fram strategier för immateriella tillgångar, strategisk kompetens och specialiserad rådgivning i hanteringen av immateriella tillgångar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är av stor vikt för jobb och tillväxt att företag ges förutsättningar att ta till vara immateriella värden och strategiskt utnyttja sina immateriella tillgångar. Som redovisats beslutade regeringen den 17 mars 2016 att ge PRV och Vinnova i uppdrag att göra insatser för att utveckla kunskapen om och förståelsen för immateriella tillgångar hos offentliga aktörer, näringsliv och allmänhet. Det framgår vidare av uppdraget att myndigheterna ska skapa förbättrade förutsättningar att hantera immateriella tillgångar som en del i affärs-, forsknings- och utvecklingsstrategier. Enligt utskottets uppfattning är uppdraget en välkommen åtgärd för att belysa immaterialrättens och de immateriella tillgångarnas betydelse för värdeskapande och konkurrenskraft samt för utvecklingen av den marknadskompleterande roll som det offentliga stödsystemet har inom rådgivning och finansiering. Utskottet avser att följa utvecklingen på området och noterar att uppdraget ska delredovisas senast den 15 mars 2017 och att en slutrapportering av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet senast den 15 mars 2020.

Utskottet menar mot denna bakgrund att det motionsyrkande som behandlas i detta avsnitt kan anses tillgodosett. Utskottet ser därmed inget behov av ett uttalande om ett fortsatt uppdrag till PRV och Vinnova så som förordas i motion 2015/16:1189 (M, C, FP, KD). Därmed avstyrks den nämnda motionen i berörd del.

Patentskydd och åtgärder för att värna patent

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om olika åtgärder för att stärka skyddet för patenthavare och uppfinnare, handläggningstider hos Patent och registreringsverket, undersökning av omfattningen av intrång i svenska patent i utlandet och straffrättsliga åtgärder vid patentintrång. Utskottet hänvisar till det pågående arbetet med det enhetliga patentsystemet samt till vad utskottet tidigare anfört då liknande förslag har behandlats.

Motionerna

I motion 2015/16:565 anför Hillevi Larsson (S) att det nu är hög tid att Ekobrottsmyndigheten prioriterar den grova ekonomiska brottslighet som patentintrång utgör. Motionären framhåller också att en patentförsäkring som ger uppfinnare ekonomiskt stöd för processande vore ett sätt att skydda uppfinnare mot patentintrång. Ett annat förslag som framförs i motionen är att uppfinnare ska kunna överlåta sina patent till en fond som garanteras av staten.

I motion 2015/16:640 av Olle Thorell m.fl. (S) framförs att ett hinder för företagande och innovationer är att man inte har resurser att driva patenttvister. När ett litet företag hamnar i en patenttvist med ett större internationellt företag händer det ofta att det lilla företaget väljer att inte driva saken vidare för att man inte har resurser, varken kapitalmässigt eller sakkunskapsmässigt. Enligt motionärerna hämmar detta innovationer och minskar antalet affärer som små svenska företag kan göra. Det föreslås därför i motionen att staten ska överväga möjligheten att ge stöd till små och medelstora företag som hamnar i internationella patenttvister.

Lotta Finstorp (M) framför i motion 2015/16:704 att det enligt PRV:s information till patentsökare framgår att besked om huruvida ansökan beviljas eller inte ska lämnas inom sex månader. Motionären anger att det emellertid finns uppgifter som tyder på att det kan dröja upp till 14 månader innan en person som ansökt om patent får besked. En så lång handläggningstid utgör ett hinder för att många innovationer ska bli verklighet och gör att Sverige hamnar på efterkälken i förhållande till andra länder.

I motion 2015/16:1491 anför Andreas Norlén m.fl. (M) att riksdagen tidigare anfört att en statlig patentskyddsförsäkring skulle bli alltför dyr för staten. Motionärerna påpekar i motionen att innan man har kommit så långt i analysen måste man dock bilda sig en uppfattning om verkligheten och vilka förluster som ligger i den andra vågskålen. Motionärerna begär därför en bred genomgång av i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder och vilka värden som står på spel i dessa intrångsfall. Genomgången ska även innefatta i vilken utsträckning svenska uppfinnare, innovatörer och företag bedriver patentprocesser i andra länder, i vilken

utsträckning svenska aktörer avstår från att vidta rättsliga åtgärder för att värna sina patent i andra länder samt varför de väljer att avstå från rättsliga åtgärder (yrkande 1). För att markera att patentintrång är brott som polis och åklagare bör ta sig an i större omfattning anför motionärerna att kravet att åtal endast får väckas av allmän åklagare om det av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt bör tas bort. Däremot bör det fortfarande krävas att patenthavaren anger brottet till åtal för att åtal ska få väckas (yrkande 2).

Vissa kompletterande uppgifter

Åtgärder för att värna patent

Utskottet avstyrkte senast våren 2015 motionsyrkanden om försäkringslösningar och stöd till små och medelstora företag som hamnar i internationella patenttvister (bet. 2014/15:NU11). Dessa yrkanden motsvarar vad som framförs i de här aktuella motionerna 2015/16:565 (S) och 2015/16:640 (S). Utskottet hänvisade i sitt betänkande till Regeringskansliets utredning av frågorna som visat att en patentförsäkring skulle bli alltför dyr och att det i första hand är en fråga för den privata marknaden, inte för staten.

I sammanhanget kan nämnas att när det enhetliga patentskyddet införs kan en sökande i ett enda förfarande få och upprätthålla ett europeiskt patent med verkan i nästan hela EU. Samtidigt inrättas en enhetlig patentdomstol för tvister om europeiska patent. I betänkande 2013/14:NU21 Ett enhetligt patentskydd i EU framhåller utskottet i sitt ställningstagande att det enhetliga patentsystemet kommer att innebära att sökande enklare, snabbare och billigare kan få patentskydd med stor utbredning. En patenthavare som vill försvara sitt patent kommer i det nya systemet att kunna väcka talan i en enda domstol i stället för att som i dag behöva göra det i olika länder. För patenthavarna innebär det en ökad förutsebarhet och minskade kostnader.

Dessutom införs avgiftsrabatter för småföretag och möjlighet att begränsa rättegångskostnaderna för förlorande part. Enligt uppgifter från Regeringskansliet förbereder också EU-kommissionen ett riktat åtgärds paket för att hjälpa innovativa småföretag att använda det enhetliga patentsystemet; man tittar på t.ex. finansiellt stöd ur EU-fonder, privata försäkringar för domstolsprocesser samt informations- och utbildningsprogram.

Det finns numera ett stort batteri av civilrättsliga skydds- och säkerhetsåtgärder samt sanktioner som ger patenthavare möjlighet att inte bara få skadestånd och stoppa intrång utan också exempelvis att ingripa innan ett intrång begås eller att få fram mer information om ett intrång. Riksdagen har också nyligen antagit ett förslag (prop. 2015/16:57, bet. 2015/16:JuU10) enligt vilket domstolsprövningen av de immaterialrättsliga målen ska koncentreras till en särskild domstol. Det kommer enligt det antagna förslaget att skapa ökad effektivitet, rättssäkerhet och kvalitet i prövningen samt innebära ökad konkurrenskraft för Europa.

När det vidare gäller frågan om en undersökning av omfattningen av intrång i svenska patent i utlandet som lyfts fram i motion 2015/16:1491 (M) avstyrkte

utskottet liknande motionsyrkanden våren 2014 (bet. 2013/14:NU15) och våren 2015 (bet. 2014/15:NU11). Utskottet såg vid dessa tillfällen inget behov av en undersökning om omfattningen av intrång i svenska patent i utlandet och hänvisade till att det ingår i det arbete som Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter utför med att samla information och statistik om immaterialrättsintrång och bl.a. studera effekterna av intrång.

Straffrättsliga åtgärder vid patentintrång

I mål om patentintrång är det normalt enskilda som tvistar inom ramen för en civilprocess. Patentintrång kan dock även behandlas inom ramen för en straffprocess där den som uppsåtligen eller av oaktsamhet begått ett patentintrång kan dömas till böter eller fängelse. En förutsättning för att en åklagare väcker åtal för brottet är att målsäganden gör en åtalsanmälan och att åtal är påkallat från allmän synpunkt (57 § patentlagen). Regeringen beslutade den 15 maj 2014 om tilläggsdirektiv till Patentlagsutredningen (dir. 2014:67) som bl.a. innebar att utredaren också skulle kartlägga och analysera tillämpningen av patentlagens straffbestämmelse och vid behov lämna författningsförslag. Utredaren redovisade betänkandet Ny patentlag (SOU 2015:41) den 20 april 2015, där frågan om åtalsprövning ingår.

Utskottet har tidigare (bet. 2013/14:NU15 och bet. 2014/15:NU11) tagit ställning till liknande yrkanden som i den här aktuella motion 2015/16:1491 (M) och då anförts att det är viktigt att de regler som anger när åklagare får väcka åtal om patentintrång är tydliga. Utskottet framförde vid dessa tillfällen bl.a. att riksdagen inte borde föregripa utredningsarbetet. Motionerna avstyrktes enhälligt.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet bereds frågan för närvarande vidare inom Regeringskansliet med beaktande av de remissvar som kommit in.

PRV:s handläggningstider

I PRV:s regleringsbrev för 2015 anges att PRV ska utforma och offentliggöra ett s.k. serviceåtagande, som ger tydlig, relevant och förpliktande information om myndighetens tjänster och service. Enligt PRV:s årsredovisning för 2015 är PRV en av få patent- och registreringsmyndigheter i världen som kvalitetscertifierat hela sin verksamhet (Iso-9001). PRV anger också att myndigheten strävar efter att vara bland de främsta på området när det gäller korta leveranstider samt hög gransknings- och processkvalitet. PRV:s uppdrag är att tillhandahålla effektiva och ändamålsenliga system för registrering av industriella rättigheter samt att arbeta för att förbättra förutsättningarna för företagande och entreprenörskap genom ändamålsenlig och kvalitativ information och service i immaterialrättsliga frågor. I årsredovisningen anges vidare att 2015 präglades av stort fokus på servicemålen och att flera mål uppnåddes under året. Ett av de servicemål som efter mycket lång tid uppnåddes är handläggningstiden för invändningar inom varumärkesområdet. Det finns enligt PRV flera servicemål som ännu inte uppnås, men tiden för

förseningar under 2015 kortades ned avsevärt. För handläggningstiderna inom myndighetens patentverksamhet anges vidare att dessa i en internationell jämförelse är mycket korta. Det europeiska patentverket (EPO) har exempelvis betydligt längre leveranstider.

En liknande motion som den här aktuella 2015/16:704 (M) behandlades av utskottet våren 2015. Då framhöll ett enigt utskott att handläggningstiderna är internationellt konkurrenskraftiga och att det därför inte finns något behov av ett uttalande om en översyn av handläggningstiderna hos myndigheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de immaterialrättsliga skydden, inte minst patentskyddet, är viktiga förutsättningar för att tillgängliggöra de kommersiella värdena av forskning och innovation. Väl fungerande immaterialrättsliga skydd är därför betydelsefulla för svenska företags konkurrenskraft och tillväxtmöjligheter. Utskottet har här att ta ställning till olika motionsyrkanden om att stärka skyddet för uppfinnare och patenthavare, t.ex. genom att överväga möjligheterna för staten att genom försäkringslösningar ge stöd till företag som hamnar i internationella patenttvister. Utskottet har, som redogjorts för ovan, tidigare avstyrkt liknande motionsyrkanden med hänvisning till att Regeringskansliets utredning av frågan visat att en patentförsäkring skulle bli alltför dyr och att det i första hand är en fråga för den privata marknaden, inte för staten. Som framgår av det föregående kommer också ett enhetligt patentsystem att införas. Sökande kan då i ett enda förfarande få och upprätthålla ett europeiskt patent med verkan i nästan hela EU. Samtidigt inrättas en enhetlig patentdomstol för tvister om europeiska patent. Sökande kan då enklare, snabbare och billigare få patentskydd med stor utbredning. En patenthavare som vill försvara sitt patent kommer i det nya systemet att kunna väcka talan i en enda domstol i stället för att som i dag behöva göra det i olika länder. För patenthavarna innebär det en ökad förutsebarhet och minskade kostnader. Utskottet ser därför inget skäl att gå vidare med något uttalande i denna del.

När det gäller frågan om en undersökning av omfattningen av intrång i svenska patent i utlandet har utskottet tidigare anfört att det inte ser något behov av en sådan undersökning. Utskottet ser för närvarande inte några skäl att ompröva detta ställningstagande. Som utskottet framhållit vid tidigare tillfällen ingår det i det arbete som utförs av Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter att samla in information och statistik om immaterialrättsintrång och bl.a. studera omfattningen och effekterna av intrång.

Utskottet har vidare vid tidigare tillfällen poängterat att när det gäller frågan om straffrättsliga åtgärder vid patentintrång är det viktigt med tydliga regler på området. Utskottet noterar att frågan om åtalsprövning ingår i betänkandet Ny patentlag (SOU 2015:41) som överlämnades till regeringen den 20 april 2015. Som framgår av det föregående bereds frågan för närvarande inom

Regeringskansliet, och utskottet anser att beredningsarbetet inte bör föregripas med något riksdagsuttalande i denna del.

När det vidare gäller frågan om PRV:s handläggningstider för patent är dessa enligt myndigheten internationellt konkurrenskraftiga. Det finns därför enligt utskottet inget behov av ett uttalande från riksdagen om en översyn av handläggningstiderna hos myndigheten.

Därmed avstyrks motionerna 2015/16:565 (S), 2015/16:640 (S), 2015/16:704 (M) och 2015/16:1491 (M).

Åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten. Yrkandena handlar bl.a. om en översyn av upphovsrätten för att streamning av skyddat material från olovliga källor inte ska vara tillåten, att införa ett grovt upphovsrättsbrott och att lagstiftningen bättre bör anpassas till den digitala tekniken. Riksdagen avslår även en motion om skyddstider för ekonomisk och ideell upphovsrätt. Utskottet hänvisar till det pågående arbetet på upphovsrättsområdet och att vissa frågor för närvarande är föremål för domstolsprövning.

Jämför reservation (M, C, L, KD).

Motionerna

I motion 2015/16:1181 av Eva Lohman och Cecilia Magnusson (båda M) framförs att tiden för den ideella upphovsrätten borde vara betydligt kortare än för den ekonomiska. Motionärerna menar att det är dags att avskaffa juxtapositionen mellan tiden för ekonomisk och ideell upphovsrätt. Därefter kan de båda tidslängderna bestämmas var för sig utifrån överväganden om rimlighet.

I motion 2015/16:2453 av Lars Hjalmered m.fl. (M) framhålls att piratkopiering är ett problem för både upphovsmännen och staten. Upphovsmännen får svårt att leva på och bestämma över sitt skapande och staten förlorar skatteintäkter. Det anges i motionen att det också är problematiskt för den allmänna rättsmoralen att det i dag är mer eller mindre socialt accepterat att bryta mot upphovsrättslagen. Motionärerna vill därför att man ska se över ett förtydligande i lagstiftningen om streamning av film, men även möjligheter till bl.a. skärpta straffskalor och införande av grovt upphovsrättsbrott. Motionärerna vill även se över möjligheten att ge Patent- och registreringsverket (PRV) ett uppdrag att informera människor om upphovsrätten. Vidare pekar motionärerna på betydelsen av att attrahera intellektuella investeringar är stor, främst på grund av övergången mot en alltmer kunskapsbaserad ekonomi samt en global konkurrens där immateriella

investeringar flödar över gränserna. Sverige bör därför enligt motionen se över möjligheten att ta fram en nationell strategi för att främja investeringar i immateriella tillgångar (yrkande 2).

I motion 2015/16:2455 av Lars Hjalmered m.fl. (M) framhålls att det i dag finns en otydlighet om huruvida man får streama filmer från en olovlig källa eller inte. Motionärerna menar att det måste vara tydligt att det är upphovsrättsinnehavaren som äger och kontrollerar sina alster. Samtidigt anges att det är viktigt att värna nya kanaler såsom streamning för lagliga tjänster. Motionärerna anför att det tydligare borde markeras mot de som väljer att kränka äganderätten i dessa frågor. Därför bör man se över möjligheten att införa grovt upphovsrättsbrott som ska rikta sig mot de som i ekonomiskt syfte stjälar andras verk och att ändra straffskalan från dagens 2 års fängelse till fyra–sex års fängelse (yrkande 13).

I motion 2015/16:2437 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C) framförs att när människor skapar nya immateriella produkter, som musik, film, spel eller appar, måste det finnas ett modernt och fungerande rättsligt regelverk kring detta. Motionärerna understryker att de som tar fram en immateriell vara måste kunna få betalt för den, vilket främjar innovation och skapande av en bredd av nya varor och tjänster. Här finns ett äganderättsperspektiv att värna. Samtidigt framhåller motionärerna vikten av att värna allmänintresset, t.ex. att kunskap tillåts spridas på ett smidigt sätt samt skydd för den personliga integriteten. Med den digitala tekniken som gör kopiering och spridning av immateriella varor enkel behövs enligt motionärerna en reform inom såväl patent- som upphovsrätten. Den nya rättsordningen ska främja kreativitet, skapande och innovation i den digitala världen och samtidigt uppfylla de högt ställda kraven på personlig integritet.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2015 behandlade utskottet en motion om en översyn av upphovsrätten (bet. 2015/16:NU11). Utskottet avstyrkte enhälligt motionen och konstaterade att det pågår ett omfattande arbete på EU-nivå för att modernisera det upphovsrättsliga regelverket. Mot bakgrund av det pågående förändringsarbetet ansåg utskottet att det inte fanns något skäl att ta initiativ till en översyn av upphovsrättslagstiftningen.

Pågående arbete för att stärka upphovsrätten

Som en del i skapandet av den digitala inre marknaden inledde EU-kommissionen 2012 ett arbete med att se över och modernisera EU:s bestämmelser om upphovsrätt. Inom ramen för översynen genomförde kommissionen mellan december 2013 och mars 2014 konsultationer i upphovsrättsliga frågor med olika berörda aktörer. Fokus för arbetet var hur man kan underlätta gränsöverskridande användning av upphovsrättsligt

skyddat material inom EU. Inför sitt tillträde som ordförande för kommissionen hösten 2014 framhöll Jean-Claude Juncker att det är högprioriterat att skapa en digital inre marknad, och upphovsrätten lyftes fram som en central del i detta.

I EU-kommissionens meddelande KOM(2015) 626 från den 9 december 2015 anges att utvecklingen av den digitala tekniken har förändrat hur kreativt innehåll produceras, distribueras och används. Internet har blivit den främsta distributionskanalen. EU:s upphovsrättsliga regelverk måste anpassas så att marknadsaktörer och medborgare kan ta till vara de möjligheter som den nya tekniken innebär. Målsättningen för reformarbetet är att åstadkomma en vid tillgång till kreativt innehåll över hela EU, en fortsatt hög skyddsnivå för rättighetshavare och en god balans i förhållande till andra intressen, t.ex. utbildning och forskning. Kommissionen anser att det är nödvändigt att öka nivån av harmonisering i vissa fall, att analysera konsekvenserna av upphovsrättens territoriella tillämpning och, där det behövs, att anpassa reglerna till den nya tekniska verkligheten så att de fortsätter att vara ändamålsenliga.

Avslutningsvis redogör kommissionen i meddelandet för att visionen på lång sikt bör vara en enhetlig EU-lagstiftning på upphovsrättsområdet. Vägen dit handlar enligt kommissionen om att anpassa lagstiftningen allteftersom avstånden mellan de nationella marknaderna minskar och om att föra en dialog med medlemsstaterna för att nå en samsyn om EU:s upphovsrättslagstiftning och främja en tillnärmning av nationell lagstiftning.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet kommer regeringen under våren 2016 att överlämna en proposition till riksdagen om kollektiv rättighetsförvaltning. Propositionens syfte är att genomföra direktiv 2014/26/EU om kollektiv rättighetsförvaltning i svensk rätt. Direktivet innehåller krav för att säkerställa att kollektiva förvaltningsorganisationer förvaltar upphovsrätt och närstående rättigheter på ett välfungerande sätt. Direktivet innehåller också bestämmelser om gränsöverskridande licensiering av upphovsrättigheter till musikaliska verk för användning på nätet.

När det gäller arbetet på nationell nivå, och som framgår av det föregående, fick PRV och Verket för innovationssystem (Vinnova) den 23 mars 2016 ett regeringsuppdrag (N2016/02167/IF) om hantering av immateriella rättigheter. Enligt uppdraget ska PRV även skapa sig en god bild av hur utbrett problemet med upphovsrättsintrång i den digitala miljön är. Mot bakgrund av den informationen ska PRV sedan ta fram och genomföra lämpliga informations- och kunskapssatsningar riktade mot allmänheten som syftar till att värna upphovsrätten, minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön samt öka det allmännas intresse för att ta del av upphovsrättsligt skyddat material genom lagliga alternativ.

Enligt PRV:s årsredovisning för 2015 intensifierades myndighetens arbete mot piratkopiering under året. PRV deltog på flera mässor och informerade om vad företag kan göra för att undvika att få sina produkter piratkopierade och hur de ska agera om detta redan skett. Mycket av arbetet bedrevs

tillsammans med Tullverket som också ingår i myndighetsnätverket mot piratkopiering. I nätverket ingår förutom PRV och Tullverket även Bolagsverket, Konsumentverket/Konsument Europa, Läkemedelsverket, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten. PRV ansökte under 2015 om medel från observatoriet vid Kontoret för harmonisering i den inre marknaden (KHIM) för att ytterligare kunna stärka arbetet mot piratkopiering, och i januari 2016 beviljades PRV ansökta medel. Vidare har PRV också fortsatt att jobba tillsammans med observatoriet vid KHIM och bidragit med erfarenheter och kunskap i de arbetsgrupper och möten som Observatoriet arrangerat.

Vidare har s.k. rundabordssamtal med upphovsrättsaktörer inletts under ledning av kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke. Bakgrunden till initiativet är att flera rättighetshavargrupper vittnat om problem med piratkopiering, och syftet med samtalen är att diskutera vad som utanför lagstiftningsområdet kan göras för att stärka förutsättningarna för de kulturella och kreativa näringarna, främja lagliga alternativ och försvåra för dem som i dag tjänar pengar på att illegalt sprida film, musik eller böcker. Enligt uppgifter från Regeringskansliet har hittills två rundabordssamtal hållits, och för tillfället uppges arbetet bedrivas i en mindre arbetsgrupp bestående av delar av rundabordskretsen. Den arbetsgruppen ska presentera sina förslag till dels åtgärder, dels målsättning för hela rundabordskretsen senast den 1 juni 2016.

Streamning och blockering

När det handlar om streamning från olovlig källa och blockering av illegala film- och tv-sajter framhöll justitie- och migrationsminister Morgan Johansson den 14 oktober 2015 bl.a. följande i ett svar på skriftliga frågor (fr. 2015/16:78 och fr. 2015/16:79) från Jörgen Warborn (M):

Sverige är ett framgångsland när det gäller de kulturella och kreativa näringarna och det ska vi fortsätta att vara. Skapande, kreativitet och investeringar måste stimuleras genom att upphovsmän och andra rättighetshavare får betalt för sitt arbete. Att intäkter hamnar hos personer som illegalt sprider musik, film eller böcker på internet i stället för hos dem som skapat verken är naturligtvis inte acceptabelt.

Lagstiftningen är tydlig. Det är olagligt att utan tillstånd från rättighetshavaren göra skyddat material tillgängligt via internet. Det finns flera verktyg i lagstiftningen för att ingripa mot intrång, och inom polis- och åklagarmyndigheterna finns utredare och åklagare som är specialiserade på sådana typer av brott. Deras arbete har lett till flera uppmärksammade tillslag och att sajter med illegalt material har försvunnit.

Frågan om huruvida en internetleverantör kan vara skyldig att blockera tillgången till illegala sajter prövas för närvarande i domstol.

När någon streamar framställs tillfälliga kopior. Framställningen av kopiorna sker i syfte att man ska kunna titta eller lyssna på något, vilket är tillåtet. Därför tillåter lagstiftningen sådana kopior, även om materialet skulle vara utlagt utan upphovsmannens tillstånd. Detta följer av upphovsrättslagen och förklaras i förarbetena. Lagstiftningen bygger på ett EU-direktiv.

Även om en person i den beskrivna situationen inte gör sig skyldig till ett brott, är det förstås ett problem att kultur konsumeras genom illegala sajter, då rättighetshavarna inte får betalt. Vi har en gemensam uppgift i att förklara hur viktig upphovsrätten är för att film, musik och böcker ska produceras även i fortsättningen.

I detta sammanhang kan vidare nämnas att när det gäller streamning från olovlig källa är frågan för närvarande föremål för prövning i EU-domstolen. Utfallet av prövningen kommer att klargöra om den svenska tolkningen av EU-direktivet när det gäller s.k. tillfälliga kopior är korrekt.

Utskottets offentliga utfrågning om piratkopiering och andra rättighetsintrång på den digitala marknaden

Den 28 april 2016 höll utskottet en offentlig utfrågning på temat piratkopiering och andra rättighetsintrång på den digitala marknaden. Syftet var att dela kunskap och fördjupa ledamöternas kunskaper på området. Talare från berörda myndigheter och organisationer deltog och beskrev bl.a. hur piratkopiering och immaterialrättssintrång påverkar såväl näringsliv och konsumenter som samhället i övrigt. Vidare deltog även chefen för EU-kommissionens Stockholmskontor Katarina Areskoug och justitie- och migrationsminister Morgan Johansson. Vid utfrågningen angav justitie- och migrationsministern att regeringen avser att öppna för att införa grovt upphovsrättsbrott i lagstiftningen. Enligt uppgifter från Regeringskansliet bereds frågan för närvarande vidare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det pågår ett omfattande arbete på EU-nivå för att modernisera det upphovsrättsliga regelverket. Som framgår av det föregående är målsättningen för reformarbetet att åstadkomma en vid tillgång till kreativt innehåll över hela EU, en fortsatt hög skyddsnivå för rättighetshavare och en god balans i förhållande till andra intressen, t.ex. utbildning och forskning. Som redovisats anser EU-kommissionen att det är nödvändigt att öka nivån av harmonisering i vissa fall, att analysera konsekvenserna av upphovsrättens territoriella tillämpning och, där det behövs, anpassa reglerna till den nya tekniska verkligheten så att de fortsätter att vara ändamålsenliga.

Utskottet vill i detta sammanhang vidare påminna om regeringsuppdraget till PRV och Vinnova om att göra insatser för kunskapsutveckling och förbättrat offentligt stöd för hantering av immateriella tillgångar. En del i uppdraget är att PRV ska skapa sig en god bild av hur utbrett problemet med upphovsrättsintrång i den digitala miljön är. Mot bakgrund av den informationen ska PRV sedan ta fram och genomföra lämpliga informations- och kunskapssatsningar riktade mot allmänheten som syftar till att värna upphovsrätten, minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön samt öka

det allmännas intresse för att ta del av upphovsrättsligt skyddat material genom lagliga alternativ.

Utskottet noterar att det pågår s.k. rundabordssamtal med upphovsrätsaktörer under ledning av kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke. Utskottet välkomnar dessa samtal som syftar till att utanför lagstiftningen stärka förutsättningarna för de kulturella och kreativa näringarna, främja lagliga alternativ och försvåra för dem som i dag tjänar pengar på att illegalt sprida film, musik eller böcker.

När det vidare gäller frågor om streamning från olovliga källor och blockering av sajter som olovligen sprider upphovsrättskyddat material kan utskottet konstatera att dessa frågor för närvarande är föremål för domstolsprövningar i EU-domstolen och Svea hovrätt.

Utskottet noterar vidare att justitie- och migrationsminister Morgan Johansson under utskottets offentliga utfrågning den 28 april 2016 angav att regeringen avser att öppna för att införa ett grovt upphovsrättsbrott i lagstiftningen. Som framgår av det föregående bereds frågan för närvarande inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av det pågående arbetet på upphovsrättsområdet och att vissa frågor är föremål för domstolsprövning anser utskottet att det inte finns skäl att ta initiativ till några riksdagsuttalanden så som begärs i de här aktuella motionerna. Därmed avstyrks motionerna 2015/16:1181 (M), 2015/16:2453 (M), 2015/16:2455 (M) och 2015/16:2437 (C) i här aktuella delar.

Privatkopieringsersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om en översyn av reglerna för privatkopieringsersättning. Utskottet hänvisar dels till sina tidigare ställningstagande då liknande motioner behandlats, dels till det pågående arbetet på EU-nivå.

Motionerna

I motion 2015/16:977 uttrycker Jan R Andersson (M) farhågor om att en ökad omfattning på privatkopieringsersättningen kommer att drabba en större krets av svenska företag. När försäljningen av interna hårddiskar, datorer, spelkonsoler, surfplattor och nu även mobiltelefoner kommer att omfattas av denna beskattning kan det innebära att tusentals arbetstillfällen riskeras i Sverige samtidigt som momsintäkterna till svenska staten kommer att gå förlorade. Motionären framför att denna kassettbandsskatt är en rest från en svunnen tid och att regeringen i samråd med upphovsmännen och branschorganisationerna därför bör se över möjligheten att ta fram ett nytt modernt system där kostnader inte läggs på lagringsmediet.

I motion 2015/16:1245 framför Christian Holm Barenfeld och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M) åsikten att det är orimligt att artister och skådespelare inom underhållningsbranschen ska få ersättning för att människor väljer att kopiera filmer och musik som lagligt köpts eller lagligt laddats ned på nätet. Vidare framhåller motionärerna att det är orimligt att människor som inte använder dessa lagringsutrymmen till att lagra medier utan i stället väljer att kopiera egna semesterfotografier eller hemmavideor ska bestraffas bara för att möjligheten till piratkopiering finns när man innehar denna typ av lagringsmedium. Därför bör det enligt motionen göras en översyn av utsikterna för ett eventuellt avskaffande av privatkopieringsersättningen. Dessutom bör man se över rimligheten i att företag har rätt att indriva påtvingade avgifter. Vidare framhålls att en eftersom stor del av all immaterialrättslagstiftning kommer ifrån Europaparlamentet torde det dessutom åligga Sverige att aktivt driva denna typ av fråga på EU-nivå.

Vissa kompletterande uppgifter

Syftet med privatkopieringsersättning är att kompensera upphovsrätts-innehavare för laglig kopiering för privat bruk och regleras i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Ersättning betalas för anordningar som är "särskilt ägnade" för framställning av kopior för privat bruk av ljud och rörliga bilder. Någon närmare specifikation av vilka lagringsmedier som ersättning ska betalas från finns inte, och ytterst är det domstolarna som avgör vilka anordningar som ska omfattas av ersättningsskyldigheten. Rätten till ersättning är relaterad till skyddade verk som har sänts ut i ljudradio eller television eller som har getts ut på anordningar genom vilka de kan återges. Den näringsidkare som tillverkar eller importerar lagringsmediet är skyldig att betala ersättning. Ersättningen betalas till organisationen Copyswede som företräder upphovsmännen.

Frågan om privatkopieringsersättning är föremål för översyn på EU-nivå. Frågan bereds för närvarande i kommissionen inom ramen för arbetet med översynen av upphovsrätten. EU-kommissionen anger i sitt meddelande Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten från december 2015 KOM(2015) 626 att den har för avsikt att analysera behovet av åtgärder för att säkerställa att medlemsstaternas olika system för att ta ut sådana avgifter passar in i den inre marknaden och inte skapar hinder för den fria rörligheten för varor och tjänster. Några exempel på frågor som enligt EU-kommissionen behöver behandlas är kopplingen mellan ersättning och skada för rättighetshavare, relationen mellan avtalsvillkor och fördelningen av avgifter, dubbla betalningar, öppenhet mot konsumenterna, undantag och principerna för återbetalningssystem samt icke-diskriminering mellan inhemska aktörer och aktörer från andra länder vid distribuering av avgifter som samlats in. Någon mer konkret tidsplan för arbetet anges inte i meddelandet.

Våren 2015 avstyrkte ett enhälligt utskott (bet. 2014/15:NU11) liknande motionsyrkanden som de som behandlas på området i detta betänkande. Utskottet har i denna fråga tidigare anfört att ersättning till upphovsmän för den lagliga privatkopieringen ser olika ut i de olika medlemsstaterna i EU och att en lösning av konkurrensskäl bör sökas på EU-nivå. Som nämnts i det föregående är frågan en del av det övergripande arbetet på EU-nivå för moderna rambestämmelser om upphovsrätt.

Utskottets ställningstagande

Våren 2015 (bet. 2014/15:NU11) avstyrkte ett enhälligt utskott liknande motionsyrkanden som de som behandlas i detta avsnitt. Utskottet har i denna fråga tidigare anfört att ersättning till upphovsmän för den lagliga privatkopieringen ser olika ut i de olika medlemsstaterna i EU och att en lösning av konkurrensskäl bör sökas på EU-nivå. Som nämnts i det föregående är frågan föremål för översyn på EU-nivå och en del av EU-kommissionens arbete för att modernisera det upphovsrättsliga ramverket. Utskottet ser inga skäl att frånga det som utskottet tidigare anfört i frågan.

Därmed avstyrks motionerna 2015/16:977 (M) och 2015/16:1245 (M).

Följerätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om skärpta regler inom följerättens område. Utskottet hänvisar till att frågor om följerätt för närvarande är under beredning inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2015/16:1136 av Niclas Malmberg m.fl. (MP) yrkande 1 framgår att motionärerna till stor del står bakom de skärpta regler på följerättens område som föreslås i utredningen Frågor om följerätt och om museernas kopiering (SOU 2014:36). Motionärerna framhåller emellertid att utredningens förslag om en dubbling av det minimipris i följerätten som en försäljning måste överstiga för att följerättsersättning ska betalas ut kan drabba vissa grupper av konstnärer mycket negativt (yrkande 2). Motionärerna framhåller vidare i motionen att reformen om att underlätta museernas digitalisering är tidsmässigt angelägen eftersom digitaliseringen pågår nu (yrkande 3).

Vissa kompletterande uppgifter

I maj 2013 fick en särskild utredare (hovrättsrådet Ulrika Ihrfelt) i uppdrag att analysera och ta ställning till om det bör införas en utvidgad skyldighet för den som ska betala följerättsersättning att redovisa försäljning av konstverk och

om det bör införas nya kontroll- eller sanktionsmöjligheter för att säkerställa betalning av följerrättsersättning (dir. 2013:63). Utredningen antog namnet Följerrätts-utredningen (Ju 2013:09). Utredaren skulle också analysera om nuvarande regler om följerrätt påverkar konkurrensen på konstmarknaden och ta ställning till om följerrättsersättningen bör beräknas eller betalas på annat sätt än i dag. Utredaren skulle vidare ta ställning till om andra institutioner än arkiv och bibliotek bör få möjlighet att utan upphovsmannens tillstånd framställa exemplar av upphovsrättsligt skyddade verk för särskilda ändamål.

Utredningen lämnade i juni 2015 över betänkandet Frågor om följerrätt och om museernas kopiering (SOU 2014:36) till regeringen. Utredaren framför bl.a. att erfarenheterna av den praktiska tillämpningen visar att följerrätten är etablerad på den svenska konstmarknaden och att bestämmelserna har bidragit till att förverkliga syftet med lagen på ett förhållandevis bra sätt. Samtidigt görs bedömningen att lagstiftningen i vissa delar kan bli mer effektiv och ändamålsenlig. Utredaren lämnar därför förslag om bl.a. en skärpt och utvidgad redovisningsskyldighet för den som är skyldig att betala följerrättsersättning. I enlighet med tillkännagivandet har utredaren även övervägt om det lägsta försäljningspris som ska ge rätt till följerrättsersättning bör ändras för att bättre tillgodose avvägningen mellan en effektiv hantering av ersättningssystemet och syftet att stärka bildkonstnärernas ställning. Utredaren föreslår att den nedre beloppsgränsen höjs. Utredaren föreslår dessutom ändringar i lagen för att bl.a. underlätta museers möjlighet att framställa exemplar.

Enligt uppgift från Regeringskansliet har utredningens förslag remissbehandlats och bereds nu vidare inom Regeringskansliet. Avsikten uppges vara att återkomma till riksdagen när dessa överväganden är klara.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Följerrättsutredningen i juni 2015 överlämnade betänkandet Frågor om följerrätt och om museernas kopiering (SOU 2014:36) till regeringen. Utskottet noterar att utredningens förslag nu bereds inom Regeringskansliet och ser inga skäl att föregripa detta arbete.

Motion 2015/16:1136 (MP) avstyrks därmed.

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att arbete bör genomföras på EU-nivå för att riva upp lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden.

Motionen

I motion 2015/16:2872 anför Markus Wiechel (SD) att lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område kortfattat innebär att företag och organisationer kan bedriva brottsbekämpning. Rättighetshavare, som ofta råkar vara stora mediebolag, kan spåra personer som anses syssla med fildelning av upphovsrättsskyddat material. Utan brottsmisstanke kan företag alltså agera privatpolis, vilket inte ens är förenligt med svensk lag, genom att kräva ett utlämnande av ip-adresser. I motionen anfördes att detta ger bolag en form av myndighetsutövning gentemot privata intressen och att det inte är rimligt att eventuella mål som dessa hanteras som civilmål där den enskilda medborgaren själv får stå för alla rättegångskostnader. Enligt motionären bör därför regeringen arbeta på EU-nivå för att riva upp lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område.

Vissa kompletterande uppgifter

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet (även kallat Ipreddirektivet) syftar till att närma medlemsstaternas lagstiftning till varandra när det gäller att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter för att på så sätt uppnå en hög, likvärdig och enhetlig skyddsnivå för immateriella rättigheter på den inre marknaden. I februari 2009 beslutade riksdagen (prop. 2008/09:67, bet. 2008/09:NU11) att anta de lagändringar som följer av direktivet. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2009 och innebär bl.a. att domstolarna har fått möjlighet att ålägga vissa aktörer att ge rättighetshavaren information om intrångsgörande varors och tjänsters ursprung och distributionsnät (s.k. informationsföreläggande). Genom införandet av informationsföreläggande skapades en möjlighet för domstolarna att ålägga en internetleverantör att ge rättighetshavaren information om vem som har det abonnemang som har använts för att begå ett intrång via internet.

Vid genomförandet av Ipreddirektivet aviserade regeringen en utvärdering av regelverket. Utvärderingen blev föremål för ett tillkännagivande till regeringen om inriktningen på och redovisningen av densamma. I juli 2009 gav regeringen en särskild utredare (dåvarande kammarrättslagmannen Helena Jäderblom) i uppdrag att redovisa och utvärdera tillämpningen av bestämmelserna om skyddet av immateriella rättigheter på internet (dir. 2009:68). Uppdraget redovisades den 1 augusti 2012 i betänkandet Utvärdering av IPRED-lagstiftningen (SOU 2012:51). I maj 2013 redovisade Regeringskansliet muntligen resultatet av utvärderingen för utskottet.

Vidare kan nämnas att EU-kommissionen i arbetet med utvecklingen av den inre digitala marknaden avser att vidta åtgärder för att skapa en bättre fungerande gränsöverskridande digital miljö. Bland dessa åtgärder finns en översyn av regelverket för civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område. EU-kommissionen avslutade den 15 april 2016 en öppen konsultation där synpunkter inhämtades om bl.a. behovet av att bättre anpassa Ipredlagstiftningen till den digitala miljön.

Liknande motionsyrkanden som det här aktuella har behandlats och avstyrkts av utskottet vid flera tidigare tillfällen. Utskottet har då påmint om den särskilda utredarens redovisning och utvärdering av tillämpningen av bestämmelserna som genomfördes efter riksdagens tillkännagivande (SOU 2012:51). Utskottet behandlade liknande yrkanden senast våren 2015 (bet. 2014/15:NU11) och fann då inga skäl att frånga vad det tidigare anfört när motsvarande förslag behandlats av riksdagen. Inga reservationer framfördes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att genomförandet av det civilrättsliga sanktionsdirektivet i svensk rätt (prop. 2008/09:67) följdes av att regeringen i juli 2009 gav en särskild utredare i uppdrag att redovisa och utvärdera tillämpningen av bestämmelserna om skyddet av immateriella rättigheter på internet. Utskottet uttalade sitt stöd för denna utvärdering och framförde synpunkter på utvärderingens inriktning och redovisning (bet. 2008/09:NU11). Riksdagen biföll utskottets förslag. Uppdraget redovisades i augusti 2012 (SOU 2012:51 Utvärdering av IPRED-lagstiftningen), och Regeringskansliet redovisade i maj 2013 resultatet för utskottet. Ett likalydande motionsyrkande som i motion 2015/16:2872 (SD) avstyrktes av utskottet våren 2015 (bet. 2014/15:NU11). Mot denna bakgrund och eftersom frågan är föremål för en översyn på EU-nivå anser utskottet att det inte finns något skäl till ett riksdagsuttalande så som begärs i den aktuella motionen.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2015/16:2872 (SD).

Reservation

Åtgärder för att stärka och värna upphovsrätten, punkt 4 (M, C, L, KD)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Said Abdu (L), Penilla Gunther (KD) och Jörgen Warborn (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2015/16:2453 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 2 och

2015/16:2455 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 13 och
avslår motionerna

2015/16:1181 av Eva Lohman och Cecilia Magnusson (båda M) och

2015/16:2437 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C).

Ställningstagande

Stärkta förutsättningar för de kreativa näringarna är en prioriterad fråga för oss i den politik för företagande och innovationer som vi vill driva. De kreativa näringarna växer allt snabbare i Sverige och sysselsätter i dag fler personer än vad t.ex. fordonsindustrin gör. Det handlar exempelvis om arkitektur, dataspel, design, film, fotografi, konst, konsthantverk, bibliotek, museer, kulturarv, medier, musik, reklam och tryckta medier. Det handlar dessutom om framtidssektorer som spås växa ytterligare de kommande åren.

Den digitala tekniken har på många sätt förändrat villkoren för de kreativa näringarna och upphovsmännen som verkar där. Nya möjligheter för kreativt skapande har uppstått liksom stora utmaningar när det gäller äganderätten till det som skapas. De kreativa näringarna har en gemensam grund i att de är beroende av att kunna tillgodogöra sig värdet av sitt kreativa skapande. Vi vill i detta sammanhang understryka att ett tydligt upphovsrättsligt ramverk är nödvändigt för att lägga denna grund och möjliggöra för upphovsmän att leva på sitt skapande och bestämma över sina verk. Det är också avgörande för att kreativa näringar ska kunna växa och skapa fler arbetstillfällen.

Vi vet att piratkopiering och olovlig spridning av upphovsrättsskyddade verk påverkar upphovsmän och de kreativa näringarna negativt. Till exempel visar Mediavisions senaste rapport att piratkopieringen av film och tv i Sverige har ökat med drygt 30 procent sedan förra mätningen för ett år sedan. Under 2015 piratkopierades ca 290 miljoner filmer och tv-avsnitt jämfört med 220

miljoner 2014. Förutom att utvecklingen går åt fel håll innebär mängden piratkopior stora förluster för upphovsmännen, företagen och staten.

En viktig åtgärd för att stärka äganderätten till skyddade verk och öka möjligheterna för upphovsmän att tillgodogöra sig värdet av sitt skapande är att regeringen utreder upphovsrättslagstiftningen i syfte att skapa en teknikneutral lagstiftning som bl.a. förtydligar att även streamning av upphovsrättsskyddat material från olovliga källor ska vara förbjuden. Det kan bidra till att stoppa illegal spridning av upphovsrättsskyddat material. Vi vill också att samhället tydligare markerar mot de som väljer att kränka äganderätten och i ekonomiskt syfte stjäla andras verk. Det kan bl.a. göras genom att regeringen utreder möjligheten att införa ett grovt upphovsrättsbrott i lagstiftningen.

Sammantaget kan dessa åtgärder minska den brottslighet som tjänar pengar på att olovligen sprida upphovsrättsskyddat material. För att ytterligare stärka och värna upphovsrätten menar vi att Patent- och registreringsverket (PRV) bör ha ett uppdrag att informera allmänheten om upphovsrättens betydelse och funktion. Vi noterar att PRV nyligen fått ett uppdrag där en sådan informationsinsats ingår. Enligt uppdraget ska myndigheten göra lämpliga informations- och kunskapssatsningar riktade mot allmänheten i syfte att värna upphovsrätten, minska upphovsrättsintrången i den digitala miljön samt öka det allmännas intresse för att ta del av upphovsrättsligt skyddat material genom lagliga alternativ. Vi välkomnar denna satsning och avser att noga följa utvecklingen och avrapporteringen av uppdraget.

Andra åtgärder som vi anser är nödvändiga för att de kreativa näringarna ska kunna växa är att det tas fram statistik som visar hur immateriella rättighetsintrång påverkar jobb och sysselsättning och att en nationell strategi för att främja investeringar i immateriella tillgångar tas fram. Avslutningsvis vill vi åter framhålla att detta är ett viktigt och prioriterat område för jobb, tillväxt och välfärdsskapande.

Riksdagen bör enligt vår mening ställa sig bakom vad som nu anförts och tillkännage detta för regeringen. Vid ett sådant beslut från riksdagen får motionerna 2015/16:2453 (M) och 2015/16:2455 (M) anses vara tillgodosedda i aktuella delar. De nämnda motionerna tillstyrks delvis i berörda delar, och övriga här aktuella motioner avstyrks.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:124 Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i patentlagen (1967:837).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:434) om ändring i patentlagen (1967:837).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:565 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd för uppfinnare mot patentintrång och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:640 av Olle Thorell m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att stödja små och medelstora företag vid patenttvister och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:704 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av handläggningstiderna hos Patent- och registreringsverket och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:977 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av lagen om privatkopieringsersättning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1136 av Niclas Malmberg (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta regler för konsthandeln i syfte att konstnärerna ska kunna ta del av sin lagstadgade följerrätt och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag med utgångspunkt i utredningen Frågor om följerrätt och om museernas kopiering (SOU 2014:36), men med undantaget att regeln om minimipriset för följerrätten ska vara oförändrad, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta museers digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1181 av Eva Lohman och Cecilia Magnusson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa juxtapositionen mellan tiden för ekonomisk och tiden för ideell upphovsrätt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1189 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, FP, KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka företagens affärsstrategiska hantering av immateriella tillgångar genom ett fortsatt uppdrag till Patentverket och Vinnova och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1245 av Christian Holm Barenfeld och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av privatkopieringsersättning och privatkopieringsavgift och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1491 av Andreas Norlén m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en genomgång av i vilken omfattning svenska patent blir föremål för intrång i andra länder samt vissa näraliggande frågor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter att väcka åtal för patentintrång och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2437 av Ola Johansson och Per Lodenius (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en reform bör göras på immaterialrättsområdet för att säkerställa att såväl patent- som upphovsrätt är fungerande i ett digitalt samhälle, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2453 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och stärka upphovsrätten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2455 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om immaterialrätt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2872 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta inom EU för att riva upp lagen om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i patentlagen
(1967:837)

Härigenom föreskrivs i fråga om patentlagen (1967:837)¹

dels att 44 och 61 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 82 b §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

44 §

Har patent övergått på annan eller licens upplåtits, skall på begäran anteckning därom göras i patentregistret.

Visas att i registret antecknad licens upphört att gälla, skall anteckningen om licensen avföras.

Bestämmelserna i första och andra styckena äga motsvarande tillämpning beträffande tvångslicens och rätt som avses i 53 § andra stycket.

I mål eller ärende angående patent anses den som *patenthavare*, vilken senast blivit införd i patentregistret i sådan egenskap.

Om ett patent gått över på någon annan eller en licens upplåtits, ska detta på begäran antecknas i patentregistret.

Om det visas att en i registret antecknad licens upphört att gälla, ska anteckningen om licensen tas bort.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om en rätt som avses i 53 § andra stycket och en tvångslicens, dock inte en tvångslicens att utnyttja en uppfinning som skyddas av ett europeiskt patent som avses i 80 § tredje stycket.

I ett mål eller ärende om patent ska den som senast införts som *patenthavare* i patentregistret anses vara *patenthavare*.

61 §²

Om ett patent har upphävts eller förklarats ogiltigt genom ett beslut eller en dom som har vunnit laga kraft, får domstolen inte döma till straff, besluta om förverkande, meddela vitesförbud, döma ut vite eller ersättning eller besluta om

Om ett patent upphävts eller förklarats ogiltigt genom ett beslut eller en dom som fått laga kraft, får domstolen inte döma till straff, besluta om förverkande, meddela vitesförbud, döma ut vite eller ersättning eller besluta om någon

¹ Lagen omtryckt 1983:433.

² Senaste lydelse 2009:111.

annan åtgärd enligt 57–60 §§.

Förs talan rörande patentintrång och gör den mot vilken talan förs gällande att patentet är ogiltigt, får frågan om ogiltighet prövas endast sedan talan om detta har väckts. Domstolen ska förelägga den som gör gällande att patentet är ogiltigt att inom viss tid väcka sådan talan.

Förs i samma rättegång talan om patentintrång och talan om patentets ogiltighet och är det med hänsyn till utredningen lämpligt att frågan huruvida patentintrång föreligger avgörs särskilt för sig, får på begäran av någon av parterna särskild dom ges i den frågan. Om särskild dom ges, får domstolen förordna att målet om ogiltighet ska vila till dess domen har vunnit laga kraft.

annan åtgärd enligt 57–60 §§.

Om det förs en talan om patentintrång och den mot vilken talan förs gör gällande att patentet är ogiltigt, får frågan om ogiltighet prövas endast sedan talan om detta väckts. Domstolen ska förelägga den som gör gällande att patentet är ogiltigt att inom viss tid väcka en sådan talan. Detta stycke tillämpas inte i brottmål.

Om det i samma rättegång förs talan om patentintrång och talan om patentets ogiltighet och det med hänsyn till utredningen är lämpligt att frågan om huruvida patentintrång föreligger avgörs särskilt för sig, får på begäran av någon av parterna en särskild dom ges i den frågan. Om en särskild dom ges, får domstolen besluta att målet om ogiltighet ska vila till dess domen fått laga kraft.

82 b §

Om patenthavaren fått avslag på en begäran om enhetlig verkan som avses i 80 § tredje stycket, ska tiden för att ge in en översättning och betala avgift enligt 82 § räknas från dagen då avslagsbeslutet fått laga kraft, förutsatt att begäran getts in i rätt tid till det europeiska patentverket.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:434) om ändring i patentlagen (1967:837)

Härigenom föreskrivs att 86 § patentlagen (1967:837) i stället för lydelsen enligt lagen (2014:434) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2014:434

Föreslagen lydelse

86 §

För ett europeiskt patent ska årsavgift betalas till patentmyndigheten för varje avgiftsår som börjar efter det avgiftsår under vilket det europeiska patentverket har kungjort sitt beslut att bifalla patentansökan.

Om årsavgift inte betalas för ett europeiskt patent enligt vad som sägs i första stycket och i 41 och 42 §§, tillämpas 51 §. Den första årsavgiften för ett europeiskt patent förfaller dock inte till betalning förrän *två* månader har gått från den dag då patentet meddelades.

Om årsavgift inte betalas för ett europeiskt patent enligt vad som sägs i första stycket och i 41 och 42 §§, tillämpas 51 §. Den första årsavgiften för ett europeiskt patent förfaller dock inte till betalning förrän *tre* månader gått från dagen då patentet meddelades *eller, om patenthavaren i rätt tid hos det europeiska patentverket begärt enhetlig verkan som avses i 80 § tredje stycket men begäran avslagits, från dagen då avslagsbeslutet fick laga kraft.*

Paragrafen gäller inte i fråga om europeiska patent som avses i 80 § tredje stycket.

3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 36 kap. 2 a § och 42 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

2 a §

Sekretess gäller hos domstol i mål om ett sådant skadeståndskrav som avses i 93 b § patentlagen (1967:837) för uppgift om affärs- eller driftförhållanden som förekommer i processen vid den enhetliga patentdomstolen, om det kan antas att den som uppgiften rör lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst trettio år.

42 kap.

4 a §

Sekretess gäller hos Justitiekanslern i ärende om ett sådant skadeståndskrav som avses i 93 b § patentlagen (1967:837) för uppgift om affärs- eller driftförhållanden som förekommer i processen vid den enhetliga patentdomstolen, om det kan antas att den som uppgiften rör lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst trettio år.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.